

## A NAV ámokfutása az Áfa ellenőrzésekben. (2012.06.16.)

**Az adóhatóság napokban közzétett közleményében arról tájékoztatót, hogy az áfa adónemben megállapított adóhiány alapján Magyarországon az európai átlagot meghaladó az áfa csalás. A következtetés elhamarkodott és félrevezető. Az adóhatóság a költségvetési elvárások miatt valójában hadat üzent a levonható áfának. E téren rendkívüli kreativitásról tesz tanúbizonyságot. Újabb és újabb ötletekkel áll elő, hogy miért nem lehet az előzetesen felszámított áfát levonni. Szóbeli nyilatkozatok alapján kétségbe von releváns okirati bizonyítékokat. Figyelmen kívül hagyja a témában kiadott PM irányelvet, mely a Legfelsőbb Bírósági (Kúria) ítéletek alapján készült. Bevezeti az „ismeretlen személy” által elvégzett munka fogalmát. Ennek következtében ugyanaz a számla hiteles is meg nem is.**

Az új (2008-tól hatályos) áfa törvény 127.§ -sa egyértelmű feltételt szab: **az adólevonási jog tárgyi feltétele, hogy az adózó rendelkezésére álljon a nevére szóló, az ügylet teljesítését tanúsító számla.** Ez azt jelenti, hogy csak abban az esetben korlátozható az áfa levonási jog, ha a számla fiktív ügyletet takar. Létezik egy 2002-es PM irányelv, amelyik a Kúria (korábban Legfelsőbb Bíróság) döntéseire alapozva pontosan meghatározza, mikor számít fiktívnek egy számla. A NAV az áfa ellenőrzések során indoklásában gyakran arra hivatkozik, hogy nem alkalmazható a PM irányelv, mert az a régi áfa törvényhez készült (egy számla fiktív volta semmiképpen sem kapcsolódik az új vagy a régi áfa törvényhez). Majd rögtön ellentmondva saját magának, az áfa levonását a régi áfa törvény 35.§ -ára (előzetesen felszámítható adó összegét **hitelesen igazoló dokumentum birtokában gyakorolható** az áfa levonási jog) és a 44.§ (5) bekezdésére (vevőként feltüntetett adóalany **kellő körültekintéssel járt el**) hivatkozással vitatja. Csakhogy ezek a szövegrészek nem kerültek be az új áfa törvényben. Az áfa ellenőrzések során a NAV hivatkozik még a Számviteli törvény 166. § (2) bekezdésére: „A számviteli bizonylat adatainak alakilag és tartalmilag hitelesnek és helytállónak kell lennie.” A fentiek alapján az okleveles adószakértő szakmai véleménye szerint jogsértők azok az adóhatósági áfa hiány megállapítások, amelyekben a NAV arra hivatkozik, hogy a számla nem hiteles. Fiktív áfa hiányt állapít meg az adóhatóság, ha nem bizonyítja hitelt érdemlően, hogy a számla fiktív a 7003/2002. (PK.21.) PM irányelv alapján!

A NAV az áfa ellenőrzéseknél a „rosszfiúk” oldaláról indul ki. Úgy gondolja, hogyha egy adózó valamilyen adózási vétséget követett el, akkor az általa kibocsátott számlák nem lehetnek hitelesek. Kinél állapítja meg a szankciót? A számlát befogadó, általában vétlen adózónál. Őket adócsalózta most le a NAV közleményében, felmentve saját magát a jogsértések gyanúja alól. Nézzünk konkrét eseteket. Az adóhatóság látókörébe kerül egy bedőlt cég, amelyik bejelentett alkalmazottak nélkül is dolgozott, adóbevallásait nem vagy csak részben teljesítette. Legyen ez a cég egy őrző-védő cég, de a példa lehetne egy építőipari cég is. Az ellenőrzésre kiválasztottak köre a bedőlt cég üzleti partnerei. Az adóhatóság nem tudja vitatni a számlában feltüntetett gazdasági események megtörténtét. „**Ismeretlen személyek**” által elvégzett gazdasági tevékenységnek tekinti. A számla fiktív voltát sem tudja bizonyítani. Annak jogkövetkezményeit, hogy az őrző-védő cég feketén foglalkoztatottakkal teljesítette a megbízást, a számlát befogadó terhére értékeli az adóhatóság. A NAV szerint nem hiteles a számla, mert számla kibocsátó

nem rendelkezett annyi bejelentett alkalmazottal, amennyivel a számlában feltüntetett gazdasági esemény teljesíthető lett volna. Továbbá a vevőként feltüntetett adóalany nem járt el kellő körültekintéssel, mert nem ellenőrizte üzleti partnerét. Hogyan tudná ellenőrizni egy cég, hogy partnere bejelentett alkalmazottakkal dolgozik-e? Sehoggy. Erre nincs jogosultsága. Az adóhatóság érvelése a Számviteli törvényre hivatkozás tekintetében is sántít. Ugyanaz a számla hiteles a költségelszámolás tekintetében (nem vitatja a NAV, hogy megvalósult a gazdasági esemény) ám ugyanaz a számla nem hiteles, ha a levonási jogot kell érvényesíteni. Tehát az adóhatóság áfa csalónak tekinti azt az adózót, aki olyan céggel köt szerződést, aki feketén is foglalkoztat alkalmazottat.

Az ellenőrzöttek másik köre azok a vállalkozások, akiknek felfüggesztik, vagy törlik az adószámát. Náluk is a véltlen partnereket vonja ellenőrzés alá az adóhatóság. Azt feltételezi, hogy ezeknek a cégeknek észlelniük kellett volna kellő körültekintés esetén, hogy a partner cégnél valami nincs rendben. Ehhez persze némi jövőbe látó képesség is kell. Az adóhatóság az adószám felfüggesztés (törlés) előtti időszakra nem hitelesnek minősíti a számlákat a „sáros cég” szóbeli nyilatkozataira alapítva. A revizorok ellentmondást vélnek felfedezni a nyilatkozatokban. Ennyi már elég ahhoz, hogy vitassák az adólevonási jogot. Természetesen ezek az adóhatósági megállapítások jogsértők. Áfa ügyekben gyakran könyvelők képviselik a cégeket. Ők maximálisan igyekeznek megfelelni az adóhatóságnak. Az áfa ellenőrzés során nem tudják az okát, miért tesz fel az adóhatóság először 10 kérdést, majd újabb 30-t, majd újabb 50-t. Addig kérdez az adóhatóság, amíg „ellentmondást” nem vél felfedezni az adózó és a számlakibocsátó nyilatkozatában. Az egy cseppet sem zavarja az adóhatóságot, hogy a számlakibocsátó szavahihetősége ezekben az esetekben erősen megkérdőjelezhető, hiszen mulasztáson kapott cégekről van szó. Az sem zavarja az adóhatóságot, hogy a vagyonosodási vizsgálatoknál maga alakította azt a gyakorlatot, hogy adóügyekben semmilyen szóbeli nyilatkozat nem pótol, nem helyettesít releváns okirati bizonyítékokat.

Az Áfa ellenőrzések általában komoly megállapításokkal zárulnak. Semmilyen költségvetési kényszer nem hatalmazza fel az adóhatóságot arra, hogy a hatályos jogszabályokkal szemben járjon el. Figyelmen kívül hagyjon PM irányelvet, jogrendből kikerült jogszabályi hivatkozást alkalmazzon. Hiteltelen szóbeli nyilatkozatokkal írjon felül okirati bizonyítékokat. Ennek következtében szükségtelenül korlátozza az áfa levonási jogot. Arra meg végképpen nincs felhatalmazva a NAV, hogy saját jogsértése következtében jogszerűtlenül beszédett áfa többletet úgy értékelje, hogy nyilvánosan le „áfa-csalózza” a fél országot.

Az igazi áfa csalók a híradók kommandós akcióiban szerepelnek. Ám az elcsalt áfát rajtuk általában nem lehet behajtani. Ehelyett a NAV a tisztességes adózóktól próbálja beszédni az elcsalt áfát a korábban jogszerűen levont áfa „visszaszerzésével”.

**Angyal József okleveles adószakértő**